

ABAU 2023

CONVOCATORIA ORDINARIA

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

XEOGRAFÍA

(Cód. 35)

PREGUNTA 1. Defina 10 dos 15 termos propostos, indicando exemplos de España ou Galicia. (5 puntos, 0,5 puntos por definición)

1. Agricultura ecolóxica: sistema para cultivar unha explotación agrícola, baseada na utilización óptima dos recursos naturais e sen empregar produtos químicos de síntese ou organismos xeneticamente modificados (OXM's) – nin de abono nin para combater as pragas-, logrando deste xeito obter alimentos ecolóxicos á vez que se conserva a fertilidade da terra e se respecta o medio ambiente.

2. Paisaxe: A paisaxe xeográfica é o aspecto visual que ofrece un territorio. Depende dos elementos naturais que o integran e das actividades humanas que se desenvolven nel. De acordo con iso, as paisaxes xeográficas clasifícanse habitualmente en naturais e humanizadas, aínda que a maioría son mixtas.

3. Efecto invernadoiro antrópico: Situación que se da no planeta de xeito natural pero que, nas últimas décadas, acentuouse pola actividade humana. A acumulación de emisións de gases procedentes da queima de combustibles fósiles xera unha capa que, como no teito dun invernadoiro, impide saír ao espazo o calor emitido pola terra e os océanos. Este calor acumúlase e favorece o quecemento global.

4. Ría: Val fluvial somerxido baixo o nivel do mar a causa da elevación deste. A orixe xeomorfolóxica está relacionada cun asolagamento do val fluvial, relacionado con movementos isostáticos e un afundimento tectónico asociado á rede de fracturas preexistentes. As Rías Altas e Baixas galegas son bo exemplo disto.

5. Franquía: Cadeas de establecementos pertencentes a empresas xuridicamente distintas ligadas por un contrato no que unha (a franquidora) lles concede a outras (as concesionarias) a licenza para explotar unha marca ou unha fórmula comercial mediante o pagamento dunha cantidade determinada, achegándolle a asistencia, a publicidade, etc.

6. Provincia: Entidade local con personalidade xurídica propia, segundo a Constitución de 1978. Constitúe unha agrupación de municipios que se creou por primeira vez coa división de Javier de Burgos en 1833. Hai 50 provincias na España actual.

7. Balanza comercial: A balanza comercial é o rexistro das importacións e exportacións dun país calquera durante un período e é un dos compoñentes da balanza de pagamentos. O saldo da balanza comercial é a diferenza entre exportacións e

importacións, é dicir, entre o valor dos bens que un país vende ao exterior e o dos que merca a outros países.

8. Materias primas estratéxicas: Materias primas e fontes de enerxía que ben pola amplitude da súa demanda, ben polo carácter focal ou hexemónico da súa oferta, constitúen bens escasos ou xeran dependencia nas economías de terceiros países

9. Aluvión: Depósito de materiais detríticos, transportado e depositado de xeito transitorio ou permanentemente por unha corrente de auga. Habitualmente, está composto por areas, gravas, arxilas ou limos, acumulándose nas canles das correntes, nas chairas inundables e nos deltas.

10. Cunca fluvial ou hidrográfica: É a porción de terro que drena a un colector principal (río ou lago) limitada por unha liña de cumes ou divisoria de augas, liña desde a que as augas correntes flúen en direccións opostas, e que adoita coincidir cos niveis máis elevados de determinados sistemas montañosos.

11. Vexetación clímax: vexetación que se estableceu por si mesma nun determinado lugar, en determinadas condicións climáticas, en ausencia de accións antrópicas por un longo tempo, é dicir, é o estado de equilibrio ou cuasi equilibrio asintótico dun ecosistema local.

12. Aridez: termo que indica sequidade, falta de humidade. O índice de aridez establece a relación entre as chuvias e o poder desecante da evaporación, representada polas temperaturas.

13. Silvicultura: Actividade que trata do cultivo de montes e bosques. A práctica máis habitual da silvicultura é o aproveitamento forestal de espazos destinados á produción de madeira, leña ou resinas, pero que tamén poden ter un efecto positivo na protección de cuncas hidrográficas, a conservación de hábitats naturais –susceptibles de integrarse en parques naturais protexidos- e o desenvolvemento de espazos recreativos.

14. Maquis ou maquia: É un ecosistema de matogueira mediterránea, formación de especies perennifolias, principalmente arbustivas, que adoita refuxiarse sobre solos silíceos. Os madroños, as xaras, os brezos, lentiscos, romeus e outras especies son características desta formación, de maior porte xeralmente que as garrigas.

15. Estatuto de autonomía: Norma institucional básica de cada Comunidade ou Cidade Autónoma recoñecida pola Constitución de 1978 no seu artigo 147. A súa aprobación lévase a cabo mediante Lei Orgánica, que require o voto da maioría absoluta do Congreso dos Deputados.

PREGUNTA 2. Desenvolva un dos dous temas seguintes

2.1. Formación e evolución xeomorfolóxica da Península Ibérica e das Illas Canarias e Baleares (da era arcaica ao glacialismo cuaternario). (5 puntos)

O relevo actual da Península é o resultado dunha historia xeolóxica de millóns de anos na que se alternaron fases oroxénicas con outras de calma, nas que predominou a erosión e a sedimentación.

1) Durante a era arcaica ou Precámbrico (4.000-600 millóns de anos) emerxeu do mar unha banda arqueada de noroeste a sueste, formada por lousas e gneis, que comprendía case toda a actual Galicia. Tamén xurdiron elevacións nalgúns puntos illados do Sistema Central e dos Montes de Toledo. Este macizo precámbrico foi arrasado posteriormente pola erosión e cuberto case na súa totalidade polos mares paleozoicos.

2) Na era primaria ou Paleozoico (600-225 millóns de anos) tivo lugar a oroxénese herciniana (ou varisca). Dos mares que cubrían a maior parte da Península xurdiron as cordilleiras hercinianas, formadas por materiais como o granito, lousa e cuarcita. Ao oeste elevouse o Macizo Hespérico, arrasado pola erosión durante a mesma era primaria e convertido en zócalo ou meseta inclinada cara ó Mediterráneo. Ó norleste apareceron os macizos de Aquitania, Catalano-Balear e do Ebro, e ó sueste, o Macizo Bético-Rifeño. Todos eles foron tamén arrasados pola erosión e durante a era primaria convertidos en zócolos.

3) A era secundaria ou Mesozoico (225-68 millóns de anos) foi un período de calma no que predominaron a erosión e a sedimentación. Continuou o aplanamento das cordilleiras hercinianas (ou variscas). A inclinación do zócalo da Meseta cara ó Mediterráneo permitiu, nos períodos de transgresión mariña, unha fonda penetración do mar, que depositou no seu bordo oriental unha cobertura non moi potente de materiais sedimentarios plásticos (calcaria, arenito, marga). Tamén se depositaron enormes espesuras de sedimentos en fosas mariñas situadas nas actuais zonas pirenaica e bética.

4) Durante a era terciaria (68-1,7 millóns de anos) produciuse a oroxénese alpina. Como resultado desta:

- Levantáronse as cordilleiras alpinas, ó pregarse os materiais depositados nas fosas pirenaica e bética entre os macizos antigos, que actuaron como topes. Xurdiron os Pireneos entre os macizos de Aquitania, Hespérico e do Ebro (que acabou afundíndose), e as cordilleiras Béticas, entre os macizos Bético-Rifeño e o Hespérico.

- Formáronse as depresións prealpinas paralelamente ás novas cordilleiras, e entre estas e o macizo antigo: a depresión do Ebro, paralela ós Pireneos, e a do Guadalquivir, paralela ás Béticas.

- A Meseta viuse afectada pola oroxénese alpina. En primeiro lugar pasou a inclinarse cara ó Atlántico, determinando a orientación cara a este océano de boa parte dos ríos

peninsulares. En segundo lugar formáronse os bordos montañosos da Meseta. No seu bordo oriental pregáronse os materiais plásticos depositados polo mar na era secundaria, orixinando a parte oriental da cordilleira Cantábrica e o Sistema Ibérico. No bordo sur da Meseta, o empuxe das cordilleiras Béticas levantou Serra Morena. Por último, o zócolo da Meseta, formado por materiais paleozoicos ríxidos, experimentou fracturas e fallas. Os bloques levantados formaron o Macizo Galaico e as serras interiores da Meseta (Sistema Central e Montes de Toledo). Nesta era tamén orixinouse o conxunto de natureza volcánica das Illas Canarias.

5) Durante a era cuaternaria (1,7 millóns de anos ata a actualidade) producíronse o glaciario e a formación de terrazas fluviais.

- **O glaciario** afectou ás cordilleiras máis altas (Pireneos, cordilleira Cantábrica, Sistema Central, Sistema Ibérico e Serra Nevada), dando lugar a glaciares de circo e de val. Os glaciares de circo nas cabeceira dos vales e os glaciares de val no val dándolle a forma de “U”.

- **A época glaciario caracterizouse pola formación de terrazas fluviais**, antigos chans de inundación abandonados polo posterior encaixamento fluvial. As terrazas son froito das alternancias climáticas do Cuaternario. Os sucesivos ciclos glaciais e posglaciais do Cuaternario deron lugar a terrazas graduadas. Na Península, as máis características son as formadas polo Douro, o Texo, o Guadiana, o Guadalquivir e o Ebro.

2.2. Transformacións recentes na estrutura das cidades: a) cidade difusa. b) Os cambios no centro urbano (degradación vs rehabilitación). c) Cambios de uso no solo urbano. (5 puntos)

A maior parte das cidades españolas posúen elementos de época distintas: o centro histórico, cos seus monumentos e rúas estreitas e tortuosas; os ensanches, de trazado regular; os arrabaldes, de crecemento desordenado; os desenvolvementos urbanos densos, en edificación aberta; e as novas periferias, cada vez máis dispersas e fragmentadas.

As cidades transfórmanse: crecendo cara ao exterior coa creación de novos espazos residenciais e áreas de actividade económica, e por procesos de reestruturación no seu interior.

Aparecen centros comerciais, parques empresariais ou urbanizacións que se constrúen nas aforas. Prodúcese un proceso de fragmentación do espazo urbano con pezas conectadas entre si por autovías e estradas.

a) Cidade difusa

O modelo de cidade mediterránea, compacta, foise substituíndo polo tipo de cidade difusa de modelo anglosaxón.

A cidade difusa ou dispersa esténdese horizontalmente e está separada en áreas especializadas e monofuncionais: zonas residenciais (diferenciadas por prezos e por grupos sociais), áreas comerciais, zonas de lecer, centros de ensino, universidades, barrios administrativos e de oficinas... Ademais diminúe: o contacto humano, os intercambios e a sociabilidade.

É unha tipoloxía urbana caracterizada pola mestura de usos e de funcións e pola tendencia a ocupar un territorio moi extenso. A aceleración na ocupación do espazo implicou maior mobilidade individual: as viaxes pendulares cotiás (por motivos de traballo, estudo ou lecer) aumentaron en número e distancia.

b) Os cambios no centro urbano (degradación vs rehabilitación)

A partir da segunda metade do século XX, os centros históricos de moitas cidades españolas comezaron a sufrir unha progresiva deterioración e abandono. A maior parte dos que permaneceron eran anciáns con baixos niveis de renda, polo que o centro experimentou un proceso de envellecemento e empobrecemento. Todo isto reflectiuse nunha deterioración urbana, xa que moitas vivendas quedaron baleiras, e noutras non se realizaron as obras necesarias de mantemento e renovación.

Ao mesmo tempo, a actividade económica tamén se foi desprazando cara aos ensanches. O centro histórico só foi capaz de reter algúns centros administrativos e eclesiásticos instalados en edificios monumentais, así como os comercios tradicionais.

Ao longo das últimas décadas, as tendencias anteriores víronse, en parte, compensadas por procesos de revitalización destas zonas debido a:

- **Políticas públicas de conservación e revitalización.** As administracións públicas investiron na rehabilitación dos edificios e a mellora dos espazos públicos. Ademais, deron un novo uso a vellos monumentos, converténdoo, por exemplo, en edificios administrativos ou universitarios, e dinamizando así a vida dos centros históricos.
- **Desenvolvemento do turismo cultural.** Que potenciou a rehabilitación dos centros históricos españois, mediante a restauración de edificios e a peonalización de rúas e prazas. No interior dalgunhas cidades realizáronse importantes operacións urbanísticas, consistentes, por exemplo, en reconverter ás vellas áreas industriais en novos espazos de ocio.
- **Cambio de actitude da poboación local.** Comeza a verse como unha área de oportunidades económicas e un lugar agradable para vivir. Así, os centros dalgunhas cidades están atraendo poboación nova e de maior nivel de renda, o que contribúe a conservar os edificios residenciais.

Subsisten problemas especialmente nalgúns barrios, onde ao envellecemento da poboación e o baixo nivel de renda, se unen a marxinación social e a conformación de áreas cunha forte concentración de inmigrantes, o que dificulta a súa integración no conxunto da sociedade.

c) Cambios no uso do solo urbano

Os usos do solo son as diferentes utilizacións do espazo urbano: comercial e de negocios, residencial, industrial, de equipamento, etc.

Na cidade preindustrial (dende a súa orixe ata mediados do século XIX) o casco antigo era a parte da cidade urbanizada. Ocupaba unha pequena superficie da cidade actual, pero ten un gran valor polo legado cultural que contén. Nesta época os usos do solo eran moi diversos (multifuncionalidade).

A cidade preindustrial sufriu notables modificacións como resultado do proceso de industrialización, que tivo lugar entre mediados do século XIX e a década de 1960. O casco antigo experimentou unha progresiva terciarización e consolidouse como centro comercial e de negocios na cidade. O resultado foi o desprazamento dos usos residenciais e a deterioración dos edificios pola contaminación e o tráfico.

As cidades que nesta época implantaron industrias modernas atraeron unha numerosa poboación campesiña e estendéronse creando ensanches para os burgueses, barrios industriais e obreiros, e barrios axardinados. Produciuse unha división entre unha área residencial cara para a burguesía e as zonas industriais e os barrios marxinais –con escasos servizos e equipamentos- para o proletariado que creceron arredor do ensanche, ao longo das estradas e camiños que partían da cidade ou xunto ás industrias e ás estacións ferroviarias.

Os barrios-xardín debidos ás ideas naturalistas. Tratábase de vivendas destinadas ás clases medias e baixas, se ben co tempo tamén as clases altas demandaron este tipo de espazos. Co posterior crecemento da cidade, estes espazos quedaron situados en zonas relativamente céntricas, o que favoreceu a súa revalorización e o seu cambio de uso por exemplo, gardarías ou clínicas privadas.

Na **década de 1960**, as principais cidades españolas iniciaron un enorme crecemento debido ao incremento natural da poboación e a inmigración e o progresivo desenvolvemento dos servizos. As cidades ampliaron a área edificada e crearon extensas periferias. Estas áreas urbanas chegaron a unirse ás veces cos municipio veciños, constituíndo aglomeracións urbanas.

Na actualidade (**época postindustrial**) algunhas zonas industriais e barrios obreiros quedaron nunha posición céntrica, o que revalorizou o solo que ocupan, dando lugar ao baleirado industrial e aparición de usos terciarios ou residenciais. Pola contra, os espazos menos accesibles e desorganizados mantéñense como espazos marxinais.

Nos últimos anos, as grandes cidades teñen un ritmo de crecemento menor, pero continúan estendéndose no espazo, debido á difusión de parte da súa poboación e da súa actividade económica cara a periferias cada vez máis afastadas. Estas periferias estrutúranse en diferentes áreas: barrios residenciais, áreas industriais e áreas de equipamento:

- **Os barrios residenciais** da periferia responden a diversas tipoloxías e presentan bastante homoxeneidade social derivada do prezo do solo e da distancia ao centro: **barrios marxinais, de vivendas de promoción oficial, polígonos de vivenda de promoción privada, barrios de quinceiro pechado, áreas de vivenda unifamiliar.**

- **As áreas industriais** localízanse xunto ás principais vías de acceso á cidade, buscando a proximidade urbana e solo abundante a prezo alcanzable. Tamén inclúen espazos industriais novos, como parques empresarias e tecnolóxicos, en áreas de gran calidade ambiental; ou polígonos de naves acaroadas destinados a empresas con menos recursos.

- **As áreas de equipamento** son froito da actual descentralización das actividades económicas cara á periferia urbana: grandes superficies comerciais, centros escolares, sanitarios e administrativos e outros servizos.

PREGUNTA 3. Análise de documento gráfico:

Atendendo ás figura 1 e 2:

a) Identifique na figura 1 as Comunidades Autónomas ás que pertencen as provincias cunha porcentaxe de estranxeiros superior ao 16%. (1 punto);

- Andalucía
- Baleares
- Cataluña
- Comunidade Valenciana
- Madrid

b) Indique os tipos de documento das figuras 1 e 2 e analice a información recollida neles (1 punto);

A figura 1 é un mapa de puntos proporcionais con división administrativa provincial que representa a porcentaxe de poboación estranxeira sobre o total en 2015. A fonte do mapa é o IGN (Instituto Xeográfico Nacional).

A figura 2 representa dúas pirámides de poboación con datos do INE, correspondentes aos anos 1960 e 2020. Trátase de gráficas de estrutura demográfica por sexo e idade - en grupos quinquenais.

c) Explique de forma razoada as diferenzas na estrutura demográfica á que responde cada pirámide representada na figura 2. (1,5 puntos)

A pirámide de España en 1960 corresponde a un modelo de pirámide progresiva, cunha base ancha e ampliándose por mor dunha taxa de natalidade elevada, na época de eclosión do baby boom do segundo franquismo -cando unha política pronatalista, con forte influencia do credo católico imperante, fomentou a existencia de familias numerosas-, e na época da transición demográfica -caracterizada por un forte crecemento vexetativo. Nese período, a fecundidade era ben elevada, superando con moito a taxa de reposición de 2,1 fillos por muller. A esperanza de vida, ben menor ca en tempos actuais, denota un maior avellentamento feminino -característica que se mantén en tempos presentes. A pirámide estréitase de xeito significativo no grupo de 20 a 24 anos, correspondente aos non nacidos na guerra civil, e amosa poucos varóns no grupo de 40 a 44 anos, debido ás mortes causadas polo conflito bélico, especialmente en soldados novos; tamén neste grupo de idade as mulleres devecen.

A pirámide do ano 2020 é un modelo de pirámide regresiva, propia do novo réxime demográfico. A taxa de fecundidade descendeu, situándose por debaixo da taxa de reposición -o que repercute nunha taxa de natalidade baixa, tamén característica dunha sociedade laica que practica o control de natalidade e se deixa influenciar por postulados

neomalthusianos, e a perda de importancia da poboación nova no conxunto total. A idade media da poboación aumentou e a esperanza de vida tamén, como consecuencia de vivirmos nunha sociedade na que a sanidade se perfecciona.

d) Xustifique as consecuencias do modelo demográfico da pirámide máis recente. (1,5 puntos).

A pirámide de poboación de 2020, claramente regresiva, ten unha serie de consecuencias para o futuro demográfico do Estado:

a) Amosa unha maior duración da vida da maior parte das persoas. Trátase dunha sociedade que goza de experiencia e pode valerse dela para solucionar problemas. Mais tamén se pode tornar máis conservadora e xerontocrática, cun certo risco de estancamento na xestión política e na innovación. A necesidade de atender ás necesidades dunha poboación cada vez máis avellentada incide na necesidade de servizos sociais centrados na atención sanitaria.

b) Un menor número de nacementos esixe reemprazar a poboación activa do tecido produtivo mediante inmigración, de non ser posible o reemprazo xeracional na actividade económica. Tamén pode repercutir nunha mellora da ratio educativa e nunha formación máis personalizada da xente nova.

c) O avellentamento demográfico, cun peso moi significativo da poboación xubilada no total, pode conlevar dificultades de mantemento do sistema de pensións ou a necesidade de reforma do mesmo, alongando a idade de xubilación de cara a proveer de retribucións a unha xeración, a do baby boom dos anos 1960, que engrosará en breve o cumio da pirámide.

PREGUNTA 4. Análise de documento gráfico

Atendendo ás figuras 3 e 4:

a) Localice as provincias numeradas do 1 ao 4 (figura 4), indicando cales están en alta e cales están en baixa presión. (1 punto);

1. Valladolid: baixa presión.
2. Albacete: baixa presión.
3. Granada: baixa presión.
4. As Palmas: alta presión.

b) Identifique os tipos de documento e analice a información presentada nas figuras 3 e 4. (1 punto)

A figura 3 é un mapa meteorolóxico en superficie ou mapa do tempo, é dicir, un mapa que representa o estado da atmosfera en superficie nun territorio (neste caso abrangue a Península Ibérica e todo o espazo xeográfico que a rodea) nun momento determinado

(8 de febreiro de 2007) mediante isóbaras ou liñas que unen os puntos coa mesma presión atmosférica.

Neste mapa aparecen representados os centros de acción (anticiclóns e borrascas) e outras figuras isobáricas como as fronte (frías, cálidas, ocluídas), o que permite predicir o tipo de tempo esperando nas diferentes áreas xeográficas en función da súa evolución tendo en conta os principais factores que condicionan a circulación atmosférica.

A fonte é a axencia estatal de meteoroloxía (AEMET).

A figura 4 é un mapa mudo de España (península e arquipélagos) cunha división administrativa provincial. A fonte é de elaboración propia.

c) Indique as masas de aire e ventos dominantes no noroeste peninsular. (1 punto);

En función da localización dos centros de acción e como circula o aire no hemisferio norte, seguindo ás agullas do reloxo, a masa de aire que afecta ao noroeste peninsular segundo a situación sinóptica que recolle o mapa é a masa de aire polar marítima. Esta masa de aire procede do Atlántico norte e caracterízase por unha temperatura fría e unha elevada humidade relativa. Ademais, temos que ter en conta que estamos no inverno (mes de febreiro).

En canto ao vento dominante nesta área é o vento do oeste. As borrascas que se xeran no Océano Atlántico nestas latitudes circulan de oeste a leste (efecto coriolis) e o vento xira nelas cara o interior en sentido contrario ás agullas do reloxo seguindo as liñas isobáricas. Estas borrascas están dirixidas pola Circulación Xeral Atmosférica en altura, dando lugar a unha circulación predominante do Oeste, con sucesivas borrascas que forman a Fronte Polar

A proximidade das liñas isóbaras indica a velocidade do vento, canto mais próximas aparecen maior é a velocidade do vento. No caso de Galicia, na metade do Oeste peninsular, a diferenza de presión entre os 1004 e 1008 mb iso favorece unha menor forza do vento que diminúe cara ao Sur de Galicia.

d) Explique a previsión meteorolóxica que cabe esperar nas comunidades de Galicia e de Canarias, significando as diferenzas de temperatura, humidade e precipitación (1 punto).

Galicia estará afectada polo paso de fronteas asociadas ás borrascas de procedencia atlántica. Galicia será polo tanto barrida por áreas frontais que circulan de oeste a leste e que deixan chuvias, as familias de borrascas da Fronte Polar. Tamén é frecuente a aparición de DANAS. A temperatura será baixa (mes de febreiro e aire impulsado polos centros de acción de latitudes setentrionais), a humidade alta (aire procedente do océano) e as precipitacións abundantes ao paso das sucesivas fronteas. A primeira fronte cálida está a chegar, seguida dunha fronte fría, representada en azul.

Por outra banda, o arquipélago das Canarias atópase nunha situación de estabilidade atmosférica ao estar baixo a influencia de un centro de altas presións (anticiclón das

Azores) situado ao oeste do arquipélago. Os ventos alisios son frouxos (escaso gradiente de presión) e a humidade afecta máis ao norte das illas (efecto foehn) ao soplar do norte ao sur nas illas occidentais e do oeste ou noroeste nas illas máis orientais. A súa temperatura é máis suave que en Galicia xa que as masas de aire proceden de latitudes máis meridionais, son masas tropicais marítimas caracterizadas pola súa cálida temperatura e alta humidade. Un tipo de tempo estable.

e) Xustifique por que este tipo de tempo e a chegada de fronteas é tan frecuente na Península Ibérica. (1 punto).

Este tipo de tempo, coñecido como adveccións do oeste ou tren de borrascas, é bastante habitual na Península Ibérica a medida que finaliza o verán e o “jet-stream” (e as altas presións que se sitúan ao sur desta corrente) comeza a descender en latitude (balanceo estacional da Circulación Xeral Atmosférica) e dende o outono permite que as borrascas que se xeran no Atlántico barran a Península Ibérica de oeste a leste, chegando máis debilitadas á parte oriental, tras descargar chuvias no oeste e centro peninsular. Esta dinámica pode verse alterada pola disposición do relevo que pode actuar como pantalla para todas estas masas de aire, que transforman as súas características a medida que percorren a península modificando as súas condicións térmicas e de humidade.

Esta situación é moi habitual dende outono ata primavera, se a “Corrente en Chorro” circula con traxectoria zonal. Se por contra, a “Corrente en Chorro” circula con traxectoria meridional, a situación dependerá de que zona da Península quede na parte interna da dorsal (tempo anticiclónico e máis estable) ou na parte interna da vaguada (tempo máis inestable ao permitir o paso das fronteas) que marca o “jet-stream” ao separar as masas de aire polar e as baixas presións (ao norte) das masas de aire tropical e as altas presións (ao sur).

O efecto Coriolis tamén é moi importante xa que é o responsable de que nestas latitudes (celda de Ferrel ou célula de latitude media -entre os 30º e os 60º nos que se atopa a Península Ibérica) o vento que vai das altas presións subtropicais cara as baixas presións polares as empuxe do oeste ao leste.

Aos factores dinámicos hállese que suman os factores xeográficos que transforman os modelos atmosféricos e se traducen en grandes variedades climáticas que podemos atopar na Península Ibérica.